

Hlavný problém našej doby

spočíva vo vnucovaní pravidiel kultúry jedného národa kultúre druhého národa. Vnucovanie a nevyhnutnosť závislosti sú odlišné veci.

Malý národ nemôže byť nezávislý, politicky nezávislý. Malý národ a jeho štát môže nanajvýš šikovne kľučkovať medzi veľkými štátmi. No nech by bol čo ako malý alebo slabý, nedajú sa zmeniť pravidlá jeho kultúry. Tie sú nezmeniteľné napriek akémukoľvek stupňu zdecimovania podrobeného národa. Akékoľvek ich nahradzovanie pravidlami kultúry iného národa končí koniec koncov nejakou katastrofou, katastrofu impéria nevyklučujú. Vidíme to každodenne. Prijatie pravidiel cudzej kultúry je zdanie udržované pri živote iba násilím zvonka. Atribútom originality kultúr je ich **jedinečnosť**, nech sa javia príslušníkom štátov s inou kultúrou čo ako „čudné“, „neprijateľné“, „neprístojné“ a podobne. To, že ste silnejší, neznamena vhodnosť vašej kultúry pre slabšieho; znamená to nanajvýš to, že od vás ten slabší politicky závisí. No niet takej politickej závislosti, ktorá by mohla zmeniť kód vlastnej kultúry. Dlhšie vydržali iba také impériá, ktoré pravidlá kultúr podrobených národov ponechali nedotknuté napriek ich podrobeniu svojej moci. Niet takej moci, ktorá by mohla zmeniť pravidlá kultúry.

Jednou z črt [druhej axiálnej doby](#) je nástup vedomia jedinečnosti kultúry toho ktorého národa.

Zmyslom ktorejkoľvek civilizácie na svete, naša, západná, nie je výnimkou, je transformovať sa na kultúru, na pretváranie zlého na dobré, škaredého na krásne, menej dobrého na lepšie, menej krásneho na krajšie a neutrálneho na dobré alebo krásne. Keďže všetky svetové civilizácie sú dnes vzájomne prepojené a vzájomne sa ovplyvňujú, platí to, čo sme povedali, aj o ich vzťahoch: zmyslom vzájomného vzťahovania sa civilizácií je transformácia tohto vzťahovania sa na kultúrny kontakt.

Kultúrny kontakt je pravý opak toho, čo naša (západná) civilizácia napríklad ostatných dvadsať rokov uskutočňovala vo vzťahu k afganskému spoločenstvu etník. Je zvláštne, že podobným, hoci nie takým drastickým spôsobom sa správa aj k svojim vlastným etnickým (národným) nositeľom. Deštruktívne účinky tohto správania dnes ostro pociťujeme aj my tu doma, na Slovensku.

Hlavná ťažkosť našej doby, ktorej uvedomenie si tvorí hlavný problém našej doby, ktorého riešenie je hlavnou úlohou našej doby, je to, čo by sme mohli označiť snáď ako

nezvládnutie inakosti,

a to prakticky v ktoromkoľvek smere. Hrozným obojstranne zničujúcim nezvládnutím inakosti je naše účinkovanie za hranicami, kam neodchádzame so zámerom otvoriť sa inakosti kultúr, ale naopak, so zámerom vnútiť dokonca ani nie naše hodnoty, ako skôr naše predstavy o tom, čo je hodnota.

No jadro skicovanej hlavnej ťažkosti je v tom, čo by sme mohli označiť ako

vnucovanie.

Čert sa skrýva v podstate tohto všeobecne sa rozširivšieho fenoménu nášho života, ktorou je

násilie.

Vnucovanie je spôsobovanie, aby niekto niečo prijal, aby nejako konal, násilím.

No a na rozhraní medzi dvoma alebo viacerými stránkami násilím si vnucujúcimi čokoľvek skôr či neskôr vzniká konflikt, boj, vojna, predmet

polemologie.

Zničujúce spätné účinky nášho [polemizmu](#) teraz začíname prežívať naplno.

Naším účinkovaním za hranicami našej civilizácie a jeho účinkami na životy a spôsob života nositeľov iných civilizácií vyvolávame k sebe nepredstaviteľnú nenávisť, ktorej zdroje doslova vpaľujeme do ich chrbtov a podvedomia to v Mý Lai, to na kábulskom letisku a všelikade inde. Sme schopní reflektovať, čo činíme, alebo aspoň matne si uvedomovať, ako sa zapisujeme do pamäte našej planéty a väčšiny jej obyvateľov?

Z tohto zatemnenia mysle prebudí nielen našich priamo zodpovedných politikov ale i bežných ľudí už len prosté, mechanické echo našich činov a budeme radi, ak zostane niekto na vedecké konferencie o jeho príčinách; v médiách i na akademickej pôde sa stále klžeme iba na riedkej vode ich hlbokého trasoviska, čo veru neprispieva k udržaniu zvyškov nášho dobrého mena pomaly už ani pred nami samými.